

ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДО ПРОЄКТУ ПРОГРАМИ
ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
НИЖНЬОТЕПЛІВСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ЩАСТИНСЬКОГО РАЙОНУ
ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2024-2027 РОКИ

Зміст	Сторінки
ВСТУП	3
1. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Нижньотеплівської сільської територіальної громади на 2024-2027 роки, її зв'язок з іншими документами державного планування	4
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення та прогнози зміни цього стану, якщо проект Програми не буде затверджено	9
2.1. Загальна екологічна ситуація	11
2.2. Клімат та прояви його зміни	12
2.3. Атмосферне повітря	12
2.4. Водні ресурси	14
2.5. Земельні ресурси	14
2.6. Поводження з відходами	17
2.7. Біорізноманіття та природо-заповідний фонд	19
2.8. Рослинний та тваринний світ	19
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	22
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми	22
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми	23
5.1. Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки	27
5.2. Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми	27
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	27
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми	29
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення	31
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	32
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	34

11. Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію	34
ВИКОНАВЦІ	35

ВСТУП

Відповіддю на виклик збереження довкілля для майбутніх поколінь є концепція сталого розвитку, тобто такого економічного розвитку, за якого добробут теперішніх поколінь досягається не за рахунок добробуту поколінь прийдешніх.

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція сталого розвитку – загальна концепція щодо необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі, яка спрямована на інтеграцію економічної, соціальної, екологічної та культурної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

В Україні створені передумови для здійснення процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12 жовтня 2018 року в Україні вступив в дію закон «Про стратегічну екологічну оцінку», з наступними змінами, головною з яких є формування реєстру СЕО Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України.

Об'єктом оцінки даного звіту є документ державного планування – проєкт Програми економічного і соціального розвитку Нижньотеплівської сільської територіальної громади Щастинського району Луганської області на 2024-2027 роки (далі – Програма). Проєкт Програми відображає загальні пріоритети та цілі розвитку Нижньотеплівської сільської територіальної громади (далі – громада).

Програма поєднує зусилля, спрямовані на виконання повноважень військовою адміністрацією в умовах тимчасової окупації території громади, підтримку внутрішньо переміщених осіб, подолання наслідків бойових дій. В Програмі визначені основні завдання щодо розвитку галузей і сфер діяльності у громаді та механізми їх реалізації, у тому числі і за допомогою місцевих (цільових) програм, перелік яких визначено в додатку до Програми. Певною мірою Програма відповідає критеріям документу державного планування, визначених у Законі України "Про стратегічну екологічну оцінку", хоча і не містить конкретних інвестиційних проектів, містобудівних програм, інших містобудівних документів тощо.

1. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Нижньотеплівської сільської територіальної громади на 2024-2027 роки, її зв'язок з іншими документами державного планування

Повномасштабне вторгнення Росії до України з 24 лютого 2022 року вже завдало та продовжує завдавати величезної шкоди людям та інфраструктурі населених пунктів, де тривають бойові дії.

Зараз навіть неможливо повністю оцінити вплив війни на довкілля через брак точної інформації, оскільки тривають активні бойові дії. Проте точно зрозуміло: чим довше триває війна, тим більше шкоди вона завдасть довкіллю, і тим більше наслідків ми матимемо в майбутньому.

Головними екологічними проблемами, що мають відношення до Програми, є: захист атмосферного повітря, хімічне забруднення від обстрілів і ракет, забруднення ґрунтів, наслідки від пожеж на промислових об'єктах, розвиток системи управління побутовими відходами, збереження природних рослинних ресурсів.

Стратегічна екологічна оцінка розроблена для Програми з метою реалізації заходів, спрямованих на усунення та пом'якшення дії чинників, шкідливих для навколишнього природного середовища та здоров'я населення, забезпечення екологічної безпеки, відтворення та підтримання у належному стані природних ресурсів.

Програма містить характеристику та аналіз існуючої динаміки галузей та сфер діяльності, основні проблеми розвитку громади, завдання для їх вирішення, заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми, перелік цільових програм, заходи, які фінансуються за рахунок місцевого бюджету.

Програма визначає мету та пріоритетні напрямки дій на 2024-2027 роки щодо забезпечення комплексного відновлення життєдіяльності громади, створення комфортних, безпечних умов проживання, вирішення спільних проблем мешканців громади, максимально можливого зменшення негативних соціально-економічних наслідків, які виникли в громаді та в Луганській області в цілому.

Однак, реалізація більшості завдань та заходів Програми можлива лише після деокупації території громади та з урахуванням конкретної ситуації на той

момент, включаючи шкоду та збитки, завдані довкіллю та природним ресурсам збройною агресією Російської Федерації.

Слід зауважити, що згідно з положеннями Закону України від 03.03.2022 № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації, за деякими винятками. Така ситуація ускладнює проведення об'єктивного аналізу і оцінки поточної соціально-економічної ситуації та формування прогнозних показників в ході підготовки Програми.

В умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України та введенням в Україні воєнного стану, Програму розроблено, виходячи з реальних можливостей, наявних даних, пріоритетних завдань та цільових програм.

Законодавчою та нормативно-правовою основою розроблення Програми є: закони України «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про правовий режим воєнного стану», постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» (із змінами) (далі – Постанова № 621), від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану».

В умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України та введенням в Україні воєнного стану (укази Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX; від 14.03.2022 № 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 15.03.2022 № 2119-IX; від 18.04.2022 № 259/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 21.04.2022 № 2212-IX; від 17.05.2022 № 341/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 22.05.2022 № 2263-IX; від 12.08.2022 № 573/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 15.08.2022 № 2500-IX; від 07.11.2022 № 757/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 16.11.2022 № 2738-IX; від 06.02.2023 № 58/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 07.02.2023 № 2915-IX; від 01.05.2023 № 254/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 02.05.2023 № 3057-IX; від 06.11.2023 № 734/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 08.11.2023 №3429-IX)

Програма спрямована на ефективне виконання повноважень військовою адміністрацією в умовах тимчасової окупації території громади, підтримку внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), подолання наслідків бойових дій та

наслідків окупації на території населених пунктів громади, створення умов для відновлення економічного зростання, відновлення навколишнього середовища.

З метою забезпечення цілісності системи планування місцевого розвитку проєкт Програми враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, екосистемний підхід та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління та врахування екологічної складової під час розроблення та затвердження документів державного планування, які визначені, зокрема:

Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 № 2697-VIII;

Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету міністрів України від 21.04.2021 № 443-р;

Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р;

Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

Водної стратегії України на період до 2050 року та плану її реалізації у 2022-2024 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134;

Державної стратегії управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022-2024 роках, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;

Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722);

Закону України від 04.02.2004 № 1430-IV «Про ратифікацію Кіотського протоколу до Рамкової Конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату»

Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки, затвердженої розпорядженням керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 26.03.2020 № 246;

Програма розроблена за участю структурних підрозділів сільської військової адміністрації, передбачає наявні та прогнозовані фінансові можливості і забезпечує узгодження зі стратегічними цілями Стратегії, які деталізовані в розділах додатку 2 до Програми «Заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми соціально-економічного і культурного розвитку Нижньотеплівської сільської територіальної громади на 2024-2027 роки», а саме:

1. Конкурентно - спроможна громада;
2. Комфортна громада;
3. Громада соціального розвитку.

Заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми економічного і

соціального розвитку Нижньотеплівської сільської військової адміністрації на 2024-2027 роки.

За кожним пріоритетним напрямком Програми розроблено низку заходів, завдань та механізмів їх реалізації, які наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
1. Конкурентно - спроможна громада	1.1. Формування дієвої інфраструктури громади з урахуванням вимог інклюзивності	1.1.1. Покращення транспортно-логістичної інфраструктури та якість транспортного сполучення
		1.1.2. Забезпечення сталої діяльності системи надання житлово-комунальних послуг
2. Комфортна громада	2.1. Соціальний захист	2.1.1. Підвищення якості надання соціальних послуг в т.ч. особливо вразливим групам населення
		2.1.2. Підтримка ВПО
		2.1.3. Відновлення роботи КУ «Центр надання соціальних послуг»
		2.1.4. Соціальна підтримка учасників бойових дій, ветеранів і ветеранок
		2.1.5. Підвищення якості надання послуг у мережі закладів охорони здоров'я
	2.2. Захист прав дітей	2.2.1. Сімейна політика як пріоритетний засіб запобігання дитячій безпритульності і бездоглядності та осіб з їх числа
		2.2.2. Активне залучення інвестиційних ресурсів у розвиток усіх сфер життєдіяльності громади

	2.3. Адміністративні послуги	2.3.1 Організація діяльності ЦНАП
	2.4. Земельні відносини	2.4.1. Оцінка стану земельних ресурсів Громади
	2.5. Навколишнє середовище	2.5.1. Поводження з відходами
		2.5.2. Благоустрій та покращення екологічного стану території Громади
		2.5.3. Розвиток екологічної свідомості та культури населення
	2.6. Цивільний захист населення	2.6.1. Підготовка до деокупації території Громади
		2.6.2. Співпраця з сектором безпеки і оборони України
	2.7. Гендерна рівність та протидія гендерно-зумовленому насильству	2.7.1. Попередження загрози і надання допомоги постраждалим від ГЗН
		2.7.2. Популяризація сімейних цінностей та національних родинних традицій, підвищення престижу багатодітної сім'ї, створення умов для зміцнення її як соціального інституту
		2.7.3. Створення ефективної системи запобігання та протидії домашньому насильству, надання допомоги сім'ям, які опинились у складних життєвих обставинах

3. Громада соціального розвитку	3.1. Загальна середня та дошкільна освіта	3.1.1. Формування Відділу освіти, культури, молоді та спорту
		3.1.2. Забезпечення доступності та безперервності освіти із врахуванням умов воєнного стану
		3.1.3. Забезпечення особистісного розвитку дитини згідно з її індивідуальними задатками, здібностями, потребами
	3.2. Фізична культура і спорт	3.2.1. Формування у населення сталих традицій та мотивації фізичного виховання і спорту як важливих чинників забезпечення здорового способу життя
	3.3. Безбар'єрність та людиноцентризм	3.3.1. Створення безперешкодного життєвого середовища для кожного

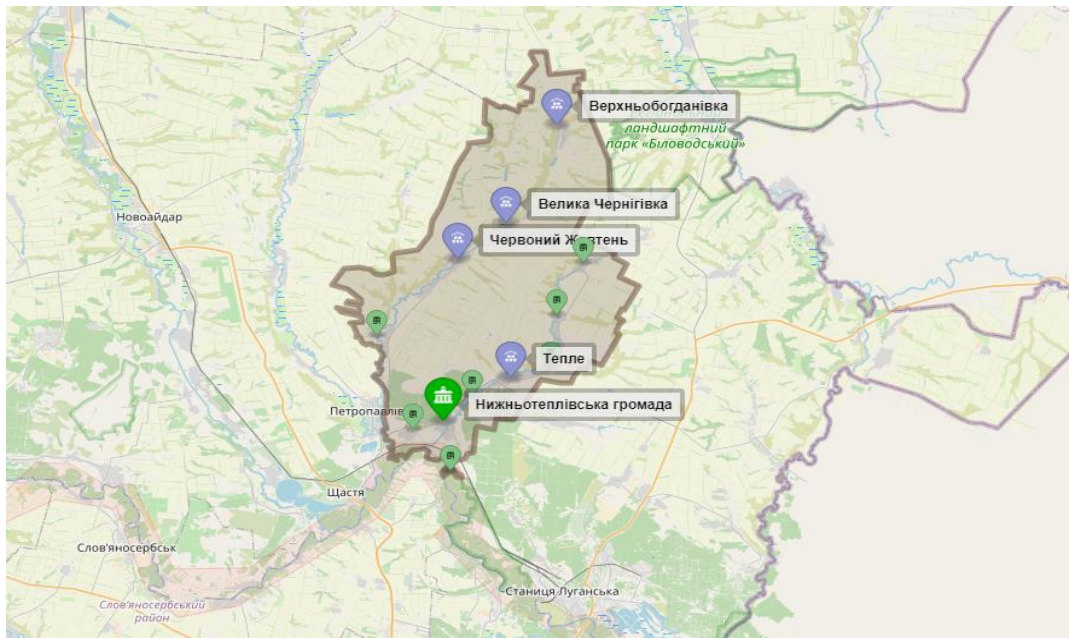
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо проєкт Програми не буде затверджено

1.1 Географічне розташування

Нижньотеплівська Громада утворена у липні 2018 року, відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» внаслідок об'єднання Нижньотеплівської та Теплівської сільських рад, з центром в селі Нижньотепле. Нижньотепле знаходиться на лівобережжі річки Сіверський Донець та на його притоці річки Тепла, за 60 км від міста Луганськ та за 7 км від залізничної станції Городній (м. Щастя).

У 2020 році до складу громади були включені території Великочернігівської сільської ради та Сотенської сільської ради Станично-Луганського району. В результаті об'єднання до складу увійшли населені пункти: села Артема, Велика Чернігівка, Верхній Мінченко, Верхньобогданівка, Крепі, Михайлівка, Нижній Мінченко, Нижньотепле, Піщане, Середньотепле, Сотенне, Тепле.

Громада межує зі Станично-Луганською, Широкинською, Шастинською та Новоайдарською територіальними громадами.

Територія Громади складає 491,29 км². По території протікають річки Тепла та Ковсуг.

Загальна чисельність населення по населених пунктах, що увійшли до складу громади, на 01.01.2022 складала 7201: жінки - 4021, чоловіки - 3180

№ з/п	Найменування населеного пункту	Кількість населення* (станом на 01.01.2022)
1	с.Нижньотепле	1978
2	с.Піщане	17
3	с.Середньотепле	12
4	с.Тепле	900
5	с.Нижній Мінченко	221
6	с.Верхній Мінченко	201
7	с.Крепів	156
8	с.Сотенне	879
9	с.Велика Чернігівка	1463
10	с.Михайлівка	188
11	с.Верхньобогданівка	504
12	с.Артема	685
	РАЗОМ	7201

*за даними Головного управління статистики у Луганській області

Враховуючи відсутність повної необхідної поточної статистичної інформації за 2022-2023 роки, методологічно-статистичної бази для прогнозування ситуації по всій території Луганської області, прогнозні розрахунки розроблені, виходячи з реальних можливостей, наявних даних, пріоритетних завдань на основі аналізу поточної економічної та соціальної ситуації у громаді, з урахуванням тенденцій попередніх років.

Крім того, вся територія Нижньотеплівської громади тимчасово окупована Російською Федерацією, що унеможливує проведення об'єктивного аналізу

ситуації в зоні конфлікту. На теперішній час відсутня достовірна інформація про характер пошкоджень підприємств, інфраструктури тощо.

Відсутність статистичних даних за 2022-2023 роки та високий ступінь невизначеності і непередбачуваності у сфері національної та регіональної безпеки ускладнює проведення об'єктивного аналізу та оцінки поточної екологічної ситуації на тимчасово окупованій території громади та повноцінного прогнозу ймовірного подальшого стану її навколишнього природного середовища.

З огляду на зазначене, аналіз поточного стану та прогнозування подальшого стану навколишнього природного середовища громади доцільно здійснювати, виходячи з реальних можливостей та наявних даних.

2.1. Загальна екологічна ситуація

На території Громади відсутні промислові, великі сільськогосподарські підприємства, тому екологічне навантаження на навколишнє природне середовище незначне, що позитивно впливає на чистоту атмосферного повітря, підземні та поверхневі води, стан земель. Основними забруднювачами атмосферного повітря є пересувні джерела: автомобільний транспорт та сільськогосподарська техніка.

Загрозу навколишньому природному середовищу становлять несанкціоновані стихійні звалища сміття на території Громади, відсутність в багатьох населених пунктах комплексу заходів по забезпеченню екологічно безпечного збирання та видалення твердих побутових відходів, засмічення берегів малих річок та лісопосадок, що оточують житлові масиви та під'їзні шляхи до них.

На території Громади відсутні підприємства з утилізації та перероблення відходів.

2.2. Клімат та прояви його змін

На сьогодні, Нижньотеплівська сільська територіальна громада знаходиться в особливо важких умовах: тимчасова окупація всієї території та вірогідність ведення активних бойових дій.

Клімат на території громади континентальний помірний, з жарким літом і вітряною, холодною зимою. Середня температура липня становить 21,8°C, можливі періоди спеки до 38-40°C; взимку середня температура січня від -6°C, можливі морози до -30°C. Наприкінці весни- часті суховії. Опадів за рік від 400 до 550 мм.

Серед несприятливих кліматичних явищ, слід виділити зимову відлигу, ожеледицю, промерзання ґрунту, весняні заморожування, сухі східні вітри, град. Сніговий покрив (висота 16-19см) встановлюється в грудні, сходить в березні. Весна сонячна, тепла, нерідко супроводжується сухими східними вітрами, заморозками. Осінь сонячна, тепла, суха. Вегетативний період триває біля 210 днів.

Максимум опадів на території Громади випадає восени та взимку, переважно у вигляді снігу та злив.

Зміна клімату – одна з найгостріших екологічних проблем, що стоїть перед людством та впливає на всі сфери життя людини. Згідно з прогнозами наукових

центрів з дослідження клімату, протягом наступного століття температура підвищиться на 2-5 °С. Такі темпи глобального потепління можуть спричинити серйозні кліматичні зміни. Найбільше проявів та наслідків зміни клімату для України – аномально тепла зима, а отже, і критично низький рівень водності в річках.

Стан навколишнього природного середовища Громади можна охарактеризувати, як задовільний. На території відсутні підприємства важкої промисловості.

Ймовірний стан клімату , якщо проєкт Програми не буде затверджено

Проєкт документу державного планування містить ряд заходів, виконання яких дозволить пом'якшити вплив на клімат на місцевому рівні, але виконання цих заходів не дозволить знизити вплив на клімат глобально.

2.3. Атмосферне повітря

Під час детонації ракет та артилерійських снарядів утворюється низка хімічних сполук: чадний газ (CO), вуглекислий газ (CO₂), водяна пара (H₂O), бурий газ (NO), закис азоту (N₂O), діоксид азоту (NO₂), формальдегід (CH₂O), пари ціанистої кислоти (HCN), азот (N₂), а також велика кількість токсичної органіки, окислюються навколишні ґрунти, деревина, дернина, конструкції.

Під час вибуху всі речовини проходять повне окиснення, а продукти хімічної реакції вивільняються в атмосферу. Основні з них — вуглекислий газ і водяна пара — не є токсичними, а шкідливі в контексті зміни клімату, оскільки обидва є парниковими газами. В атмосфері оксиди сірки та азоту можуть спричинити кислотні дощі, які змінюють рН ґрунту та викликають опіки рослин, до яких особливо чутливі хвойні, які переважають на території громади. Кислотні дощі мають негативний вплив і на організм людини, впливаючи на стан слизових тканин та органів дихання.

Металеві уламки снарядів, що потрапляють у довкілля, також не є безпечними та цілковито інертними. Чавун із домішками сталі є найбільш поширеним матеріалом для виробництва оболонок боєприпасів та містить у своєму складі не тільки стандартні залізо та вуглець, а й сірку та мідь. Ці речовини потрапляють до ґрунту і можуть мігрувати до ґрунтових вод і в результаті потрапляти до харчових ланцюгів, впливаючи і на тварин, і на людей.

У менших масштабах (але з більшою різноманітністю впливів) джерелом забруднення є також згорілі танки, транспортні засоби, збиті літаки та інші залишки бойових дій.

При цьому забруднене повітря не має кордонів, забруднюючі речовини можуть переноситися на великі відстані та осідати. Далі є також низка токсичних елементів, як оксид сірки й азоту, що під час окислення можуть призвести до кислотних дощів. Вони можуть змінювати рН ґрунту, викликати опіки рослин, слизових тканин дихальних органів людини, птахів, ссавців і так далі.

Ймовірний стан атмосферного повітря, якщо проєкт Програми не буде затверджено

Проєкт Програми передбачає заходи з відновлення транспортно-логістичної інфраструктури, що є одним із дієвих механізмів подолання забруднення повітря.

У зв'язку з кумулятивними впливами автомобільних викидів, недостатнім очищенням стічних вод, неякісної питної води, нераціонального поводження з відходами, в тому числі ріст кількості несанкціонованих сміттєзвалищ, можливе накопичення шкідливих сполук у ґрунті, зараження ґрунтових вод, поверхневих вод, повітря, що матиме систематичний негативний вплив на здоров'я, зумовлюючи збільшення частоти хронічних захворювань. Крім того заходами передбачено утримання, догляд та насадження дерев. Деревина здатна накопичувати вуглець, що робить їх потенційно потужними інструментами проти зміни клімату, дерева також зменшують забруднення повітря. Виконання цих заходів дозволить пом'якшити вплив на клімат та атмосферне повітря на місцевому рівні, але виконання цих заходів не дозволить знизити вплив на регіональному або національному рівнях.

У випадку, якщо Програма не буде затверджена, а заходи з очищення територій населених пунктів громади від вибухонебезпечних предметів та розвитку альтернативної енергетики та енергозберігаючих технологій не будуть реалізовані, то стан атмосферного повітря на території громади ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників або зазнає змін у бік погіршення внаслідок ведення тривалих бойових дій на території області.

2.4. Водні ресурси

Нижньотеплівська сільська громада з центром в селі Нижньотепле, розташована на лівобережжі річки Сіверський Донець та на його притоці річки Тепла. По території громади протікають річки Тепла та Ковсуг.

Тепла — річка в Луганській області, ліва притока Сіверського Дінця. Довжина річки 32 км, площа водозбірного басейну 351 км², ухил 2,3 м/км.

Витік річки розташований неподалік селища Розквіт. Напрямок річки здебільшого південно-західний. Русло місцями сильно звивисте. Річка протікає через села Крепі, Верхній Мінченюк, Нижній Мінченюк, Тепле, Середньотепле, Нижньотепле. До річки впадає багато струмків, знаходиться багато балок, найбільші з яких: Балка Козача, Балка Колодна, Балка Плотинна та інші водотоки, які пересихають.

Ковсуг — річка в Україні, ліва притока річки Євсуг. Басейн Сіверського Дінця. Довжина 54 км. Площа водозбірного басейну 410 км². Похил 2 м/км. Долина трапецієподібна. Заплава заболочена. Річище помірно звивисте, замулене. Використовується на зрошення. Споруджено водосховище і ставки.

Річка Ковсуг бере початок біля с. Верхньобогданівка. Тече по території Щастинського району Луганської області. Біля русла річки розташовані села Верхньобогданівка, Велика Чернігівка, Червоний Жовтень.

Поверхневий стік річок формується переважно за рахунок весняного сніготанення. Дощове живлення незначне, тому в літній період живлення річок забезпечується підземними водами.

Більшість населених пунктів Громади не підключені до системи централізованого водопостачання: с. Піщане, с. Середньотепле, с. Тепле, с. Нижній Мінченюк, Верхній Мінченюк с. Крепі, с. Сотенне, с. Михайлівка, с. Велика Чернігівка, с. Верхньобогданівка. До системи централізованого

водопостачання були підключені лише с. Нижньотепле та с. Артема (частково), населення інших сіл користується індивідуальними свердловинами.

На території с. Велика Чернігівка функціонує джерело «Мийка»-гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення. Головне призначення - споживання чистої, питної води. Завдяки проекту «Кожна краплина має значення», який ініційований ПРООН в Україні, джерело оновлено зусиллями мешканців села у 2009 році.

Ймовірний стан водних ресурсів, якщо Програма не буде затверджена

З метою охорони водних ресурсів та їх раціонального використання в проєкті Програми визначено за необхідне виконання ряду пріоритетних завдань та заходів, таких як очищення територій населених пунктів від вибухонебезпечних предметів, поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища. Якщо заходи Програми не будуть реалізовані, стан водних ресурсів на території громади залишиться без змін або зазнає змін у бік погіршення, з огляду на тривалі активні бойові дії на території Луганської області.

2.5. Земельні ресурси

Нижньотеплівська сільська територіальна громада складає 49,1209 га.

Територія громади багата на корисні копалини, які представлені родовищами будівельного піску, крейди, цегляно-черепичної сировини, кам'яно вугільними відкладеннями, покладами природного газу.

Ґрунтовий покрив громади складають чорноземи звичайні, середньо гумусні неглибокі на лісовидних суглинках. У заплавах рік Тепла, Ковсуг є чорноземи намиті і лучні, лучно-болотні, супіщані і піщані ґрунти.

Північ Луганщини відома своїм специфічним ландшафтом. Вздовж річки Ковсуг тягнеться широка заплава, яка заповнена водою тільки в період весняного танення снігу. Вздовж берегів розташовані крейдянні пагорби.

На схилах балок та по правих корінних берегах, де близько до поверхні підходять крейдіяно-мергельні породи, залягають чорноземи і дернові ґрунти на крейдіяно-мергельних породах, які як правило, піддаються ерозії.

Забруднення ґрунтів паливно-мастильними матеріалами та іншими нафтопродуктами відбувається унаслідок руху та пошкоджень сухопутної військової техніки. У ґрунтах, просочених паливно-мастильними матеріалами, знижується водопроникність, витісняється кисень, порушуються біохімічні та мікробіологічні процеси. Внаслідок цього погіршується водний, повітряний режими та колообіг поживних речовин, порушується кореневе живлення рослин, гальмується їх ріст і розвиток, що спричиняє загибель.

Основою економіки Нижньотеплівської територіальної громади є сільське господарство. Спеціалізація – виробництво зернових та технічних культур. Значну частину земель орендували сільськогосподарські підприємства, які використовували сучасну техніку та технології. Виробництвом сільськогосподарської продукції займалися сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства.

Рослинницька сфера була орієнтована переважно на вирощуванні зернових та технічних культур.

Сільськогосподарський комплекс був представлений підприємствами: ТОВ «Агроплюс1», ПрАТ СВФ «Агротон», ТОВ «Деметра», Жовтень РК2, ФГ «Берегиня», ФГ «Спутник», ФГ «Ковсуг», ФГ «Геркулес», ФГ «Аліна», ФГ «Ліра», ФГ «Велеос».....

Сільськогосподарські виробники тримали курс на збільшення обсягів

виробництва. З цією метою здійснювали оптимізацію структури посівних площ відповідно до потреб ринку, ефективного застосування органічних, мінеральних добрив.

Угіддя розташовані в зоні недостатнього та нестійкого зволоження. Кожні 6-8 років з 10 оцінюються як сухі та посушливі. Площа сухої та дуже сухої зони постійно зростає, що негативно впливає на вирощування сільськогосподарських культур.

Ймовірний стан земельних ресурсів, якщо проєкт Програми не буде затверджено

Проєктом Програми передбачені заходи з відновлення порушених земель, а саме: забезпечення обстеження та гуманітарного розмінування земель; проведення оцінки шкоди та збитків, що завдані земельному фонду громади; рекультивация порушених ґрунтів з метою повернення їх у сільськогосподарське виробництво. Зазначені заходи матимуть позитивний результат з метою відтворення родючості ґрунту.

Бомбардування, обстріли, міни, рух танків по полях: все це має різний фізичний вплив на ґрунт:

- будівництво окопів і ровів для зупинки наступальних операцій змінює фізичні характеристики рельєфу і гідрологічну поведінку системи поверхневих і підземних вод;
- внаслідок обстрілів і бомбардувань утворюються кратери і зміщуються ґрунтові горизонти, як наслідок – зміна ландшафтів і рельєфу;
- застосування протитанкових і протипіхотних мін порушує структуру ґрунту, на полях залишаються металеві фрагменти і вибухові речовини;
- маневри військової техніки на полі ущільнюють ґрунт, змінюючи його гідравлічні властивості, це робить поля більш вразливими до ерозії;
- пожежі спричиняють вигорання родючого шару і знищення корисної мікрофлори, порушення водного балансу і знову ж таки ерозію ґрунту.

Оцінити стан і провести аналіз заподіяної шкоди та збитків, що завдані земельному фонду громади, наразі неможливо. Можна зробити висновок, що у разі не затвердження проєкту Програми стан земельних ресурсів залишиться незмінним або зазнає змін у бік погіршення, враховуючи тривалу окупацію території та активні бойові дії.

2.6. Поводження з побутовими відходами

В липні 2023 року набув чинності Закон України «Про управління відходами», який має на меті запровадити певні зміни до існуючої системи управління відходами та наблизити Україну до європейських стандартів поведження з твердими побутовими відходами.

Щороку в Україні утворюється приблизно 10-13 млн. тонн побутових відходів (ПВ). Річна кількість відходів на душу населення становить близько 250-300 кг і має тенденцію до зростання. Незважаючи на скорочення населення в Україні, обсяг відходів збільшується на 0,2%. До структури ПВ входять: харчові відходи – 35–50%, папір і картон – 10-15 %, вторинні полімери – 9-13%, скло – 8-10%, метали – 2%, текстиль – 4-6%, будівельні відходи – 5%, деревина -1% та

інші відходи – 10%.

Через неналежну систему поводження з ПВ в Україні щорічно утворюється понад 30 тис. несанкціонованих сміттєзвалищ. Стихійні сміттєзвалища є одним з основних забруднювачів рекреаційних та населених пунктів, земель сільськогосподарського призначення і, як наслідок, джерел питного водопостачання з поверхневих водойм і підземних водоносних горизонтів, що створює певну загрозу населенню і може стати причиною виникнення епідемічних ускладнень та розповсюдження інфекційних хвороб.

Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ в межах смуг вулиць та доріг населених пунктів, на прибудинкових територіях, на пустирях в межах населених пунктів проводилася за рахунок бюджету Нижньотеплівської сільської військово-цивільної адміністрації та підприємств, які провадять свою діяльність на території Громади.

Проводилась інформаційно-роз'яснювальна робота серед населення щодо правил поводження з відходами і необхідності укладення договорів на послугу з вивезення відходів, притягнення до відповідальності порушників правил благоустрою.

Ситуація з вивезенням побутових відходів (сміття) в усіх населених пунктах незадовільна. Робота по вивезенню сміття з населених пунктів громади не організована, існує значна кількість несанкціонованих звалищ. Роботу з вирішення даного питання буде продовжено після деокупації території.

Ймовірний стан поводження з відходами, якщо проєкт Програми не буде затверджено

Проєктом Програми передбачено продовження реалізації заходів, виконання яких було розпочато у попередні роки, у сфері поводження з відходами на території громади, а саме: розширення мережі надання послуг з вивезення ПВ, проведення роз'яснювальної роботи з населенням щодо необхідності укладання договорів на визів ПВ; розвиток екологічної свідомості та культури населення; дотримання норм діючого законодавства у сфері поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, в разі виникнення таких відходів.

В разі невиконання заходів, передбачених проєктом Програми, послуги з вивезення відходів залишатимуться на тому ж рівні, збільшуватиметься кількість стихійних сміттєзвалищ, погіршуватиметься санітарний стан населених пунктів.

2.7 Біорізноманіття та природо-заповідний фонд

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» всі об'єкти рослинного і тваринного світу підлягають державній охороні, а їх використання здійснюється на основі спеціальних дозволів і за плату. Спеціальні питання з охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу регулюються Законом України «Про тваринний світ», а щодо охорони і регулювання використання рослин – Законом України «Про рослинний світ».

Питання збереження біологічного та ландшафтного різноманіття в межах територій природно-фонду висвітлені у Законі «Про природно-заповідний фонд

України», а щодо рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин і тварин – у Положенні про Червону книгу України.

Одним з пріоритетних напрямів роботи в сфері розвитку охорони навколишнього природного середовища є упорядкування та розвиток мережі об'єктів природно-заповідного фонду на території Нижньотеплівської сільської громади.

До об'єкту природо-заповідного фонду загальнодержавного значення, розташованого на території громади, відноситься Загальнозоологічний заказник, розташований поблизу села Піщане в Щастинському районі Луганської області. Граничить зі Станично-Луганським заповідником - відділенням Луганського природного заповідника НАН України. Координати: 48° 43' 11" північної широти, 39° 22' 15" східної довготи.

Загальнозоологічний заказник «Острів» загальною площею 1,2 га являє собою острів на річці Сіверський Донець, 260 м завдовжки і 45 м завширшки.

Острів вкритий заплавним лісом, основними деревними культурами якого є тополя біла та верба біла. Флора заказника налічує 58 видів рослин, що належать до 46 родів і 23 родин. По берегах зустрічаються поодинокі особини верб білої і ламкої. Зростають полин високий, дербенник верболистий. Більш підвищені ділянки порослі кленом ясенелистим і в'язом гладеньким, зустрічаються поодинокі дерева ясена високого, абрикоса звичайного, тополь чорної і білої. Трав'яний покрив цих угруповань сформований кропивою дводомною, пириєм повзучим, регнерією собачою, чорнокорієм звичайним, чистотілом великим. Нижчі ділянки, вільні від дерев, зайняті невеликими фрагментами остепнених луків. Загальне проективне покриття становить 60%. Домінуючими видами є тонконіг лучний, кострець безостий, куничник наземний, досить часто зустрічаються енотера дворічна, пижмо звичайне, жовтий осот шорсткий, холодок лікарський, полини гіркий і Маршалла, смілка вилчата, звіробій звичайний, вероніка довголиста, підмаренник звичайний.

Підвищені ділянки з супіщаними ґрунтами зайняті фрагментами піщаного степу. Загальне проективне покриття сягає 50%. Домінуючими видами є тонконіг вузьколистий, кострець безостий, костриця Беккера, келерія піскова, досить часто зустрічаються тархун, синьоголівник плосколистий, очиток пурпуровий, зопник бульбистий. На території заказника мешкають видра річкова та норка європейська, що занесені до Червоної книги України. Вздовж берегів зимують качки. Кормовою базою для існуючих тут тварин, є риба, яка у великій кількості водиться у вимивинах і водоріях навколо острова.

На території Нижньотеплівської громади знаходиться Великочернігівське джерело — гідрологічна пам'ятка природи, яка розташована у Щастинському районі Луганської області на північній околиці села Велика Чернігівка. Затверджена рішеннями Ворошиловградської обласної Ради від 7 грудня 1971 року, від 1 серпня 1972 року, від 28 червня 1984 року.

Загальна площа — 0,1 га. Великочернігівське джерело — найбільше природне джерело питної води в басейнах рік Євсуг і Ковсуг, каптоване криницею. Низхідне. Живить річку Ковсуг.

2.8. Рослинний та тваринний світ

Повномасштабне вторгнення Росії до України з 24 лютого 2022 року вже завдало та продовжує завдавати величезної шкоди людям та інфраструктурі населених пунктів, де тривають бойові дії. Але війна впливає і на дику природу.

Зараз навіть неможливо повністю оцінити вплив війни на довкілля через брак точної інформації, оскільки тривають активні бойові дії.

Проте точно зрозуміло: чим довше триває війна, тим більше шкоди вона завдасть довкіллю, і тим більше наслідків ми матимемо в майбутньому. У перші дні повномасштабного вторгнення російські війська рухалися в межах наявної інфраструктури. Військові дії затягнулися — і тому росіяни змінюють тактику та готуються до тривалих протистоянь. Для цього вони формують бази та фортифікаційні споруди. Це означає, що вони просуваються вглиб природних територій: займають ліси та території природно-заповідного фонду. Рух важкої техніки, будівництво фортифікаційних споруд і бойові дії пошкоджують ґрунтовий покрив. Це призводить до деградації рослинного покриву та посилює вітрову та водну ерозію. Унаслідок бойових дій, ліси Нижньотеплівської громади перебувають під контролем окупантів. Оцінити збитки майна у лісовому господарстві, поки що неможливо. У лісах уже є велика кількість ракет, що впали, а також нерозірваних боєприпасів, що становитиме потенційну небезпеку для людей протягом багатьох десятиліть. Внаслідок утворення вирв від вибухів руйнується ґрунтовий та рослинний покрив і ростуть інвазійні види рослин (злінка канадська, амброзія, лопух та ін.). Гостро стоїть проблема збереження степової рослинності. Через забруднення ґрунтів внаслідок обстрілів (у вирвах ґрунти мають значний вміст важких металів), через що відновлення рослинного покриву дуже повільне.

Також російські війська, знищуючи наші ліси, використовують деревину для будівництва фортифікаційних споруд, прокладання інфраструктури, обігріву та приготування їжі.

Рослинність в результаті діяльності людини зазнала великих змін. Більша частина області розорана, лише на схилах ярів і в долинах річок збереглися ділянки дикого степу.

Завдяки існуванню на території громади об'єктів природно-заповідного фонду державного та місцевого значення, флора громади надзвичайно різноманітна. На степових схилах зростає близько 1000 видів різних рослин, в тому числі і ті, які підлягають охороні, такі як, півонія тонколиста, яку в народі називають «воронці», конвалія, горицвіт весняний, рябчик та інші. На більш вирівняних ділянках з розвинутим ґрунтовим покривом розвиваються ковилові формації, в тому числі ковили вузьколистої, Залесьського, Лессінга, Граффа, української. Всі види ковили занесені до Червоної книги України, а створювані ними рослинні угруповання - до Зеленої книги України.

Тваринний світ є національним багатством України, джерелом духовного та естетичного збагачення і виховання людей, об'єктом наукових досліджень, а також важливою базою для одержання промислової і лікарської сировини, харчових продуктів та інших матеріальних цінностей. Тваринний світ Нижньотеплівської громади представлений лосем, оленем шляхетним і

плямистими козами, диким кабаном, лисицею, вовком, зайцем, білкою, тхором степовим, їжаком вухатим, бабаком, сліпаком, гадюкою степовою. Із птахів можна побачити дикого голуба, водяну курочку, качку, чирку, куріпку, часто зустрічаються фазан, тетерев, сова, соловей, синиця, щогл, шпак, дятел, коноплянка, куріпка сіра, перепілка, ластівка і багато інших.

Ймовірний стан рослинного та тваринного світу, якщо проєкт Програми не буде затверджено

Виконання заходів Програми не спричинятиме додаткове техногенне навантаження на об'єкти тваринного та рослинного світу, Смарагдової мережі на території громади. Можна зробити висновок, що у разі не затвердження проєкту Програми стан рослинного та тваринного світу залишиться незмінним або зазнає змін у бік погіршення внаслідок впливу тривалих активних бойових дій на території громади та, як наслідок, знищення лісових ресурсів, флори та фауни.

Реалізація завдань та заходів Програми не впливає на погіршення стану рослинного та тваринного світу.

SWOT-аналіз екологічної ситуації в Нижньотеплівській сільській територіальній громаді.

Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення на рівні місцевої влади доцільно провести SWOT-аналіз.

Сильні сторони	Слабкі сторони
-----------------------	-----------------------

<p>Протікання двох річок по території громади : Ковсуг і Тепла. Сіверський Донець протікає на кордоні двох громад. Значна площа лісових насаджень від загальної території громади. Наявність загальнозоологічного заказника та гідрологічної пам'ятки природи .</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ймовірність активних бойових дій на території громади. ▪ Тимчасова окупація всієї території громади. ▪ Хімічне забруднення від обстрілів і ракет. ▪ Наявність великої кількості відходів від руйнувань. ▪ Забруднення поверхневих водних об'єктів. ▪ Знищення лісових насаджень внаслідок бойових дій. ▪ Відсутність стаціонарних постів екологічного контролю транспортних засобів. ▪ Засмічення берегів , русел річок та ставків рештками військової техніки, забруднення від паливно-мастильних матеріалів, вибухівки тощо. ▪ Зношеність дорожньо-транспортної інфраструктури. ▪ Відсутність системи роздільного збору та переробки твердих побутових відходів. ▪ Низький рівень інформованості населення громади про стан навколишнього середовища. ▪ Відсутність належного громадського контролю за охороною довкілля. Відсутність інформації щодо екологічної ситуації на тимчасово окупованій території
<p>Можливості</p>	<p>Загрози</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завершення бойових дій та відновлення територіальної цілісності област. ▪ Залучення коштів державного та обласного бюджету. ▪ Співпраця з проектами міжнародної технічної та гуманітарної допомоги. ▪ Наявність нормативної бази на національному рівні, яка дозволяє створити ефективну систему державної екологічної політики. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Хімічне забруднення ґрунтів, води та повітря внаслідок детонації боєприпасів під час ескалації збройного конфлікту. ▪ Відсутність дієвих актів на державному рівні щодо підтримки розвитку територій, які розташовані в зоні ведення бойових дій. ▪ Руйнування екосистем, забруднення ґрунтів, зменшення біорізноманіття, зростання кількості шкідників у лісах. ▪ Втрата запасів прісної води. ▪ Збільшення цін на природоохоронне

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наявність світового досвіду у сфері охорони навколишнього природного середовища. ▪ Поліпшення стану зелених насаджень в громаді. 	<p>устаткування та обладнання.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Несприятливі погодні умови та природні явища.
---	--

3.Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу.

Згідно Наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окуповані Російською Федерацією» територія Нижньотеплівської сільської територіальної громади є тимчасово окупованою з 24.02.2022 по теперішній час.

Негативний вплив на довкілля має детонація боєприпасів, яка призводить до забруднення ґрунтів, води та повітря. На теперішній час невідома площа території громади, яка вважається імовірно забрудненою вибухонебезпечними предметами та потребує проведення робіт з гуманітарного розмінування.

Під час детонації військових ракет, артилерійських снарядів, мін утворюється низка хімічних сполук: чадний газ, вуглекислий газ, водяна пара, бурий газ, діоксид азоту, формальдегід тощо. Додатково утворюється велика кількість токсичної органіки, окислюються навколишні ґрунти, деревина, конструкції.

Крім того, військові дії становлять загрозу для здоров'я населення ще й у довготривалій перспективі через забруднення довкілля. Від стану атмосферного повітря, води, ґрунтів тощо залежить здоров'я людини, якість, а подекуди і тривалість її життя.

Проект Програми передбачає заходи та завдання вирішення зазначеної проблеми на території громади, яка ймовірно зазнає впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я.

За результатами реалізації заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на здоров'я населення та компоненти довкілля.

4.Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

Основною причиною погіршення екологічної ситуації в громаді є відходи, які призводять до значного забруднення навколишнього природного середовища та створюють реальну загрозу екологічній безпеці та здоров'ю населення.

На сьогоднішній день, в Луганській області не існує сміттесортувальних чи сміттепереробних заводів, не забезпечено широке впровадження роздільного збору ТПВ, тому всі відходи без офіційного сортування захоронюються на полігонах/звалищах, забруднюючи компоненти довкілля. Враховуючи середній морфологічний склад побутових відходів, час їх біологічного розкладу займає сотні років. Тобто, при збереженні існуючої моделі поводження з відходами, площі полігонів та обсяги накопичених ТПВ будуть тільки зростати.

У громаді відсутня система захоронення твердих побутових відходів, з дотриманням відповідної технології. Це призводить до утворення великої кількості

несанкціонованих сміттєзвалищ, які є джерелами забруднення ґрунтів, поверхневих та підземних вод та повітря.

Покращенню стану водних об'єктів (озер, ставків) та берегової лінії на території громади шляхом санітарної розчистки берегів річок, озер, ставків сприятиме покращенню стану територій з природоохоронним статусом.

Значні зміни ландшафту, порушення родючого шару ґрунту, деградація рослинного покриву, забруднення земельних ресурсів важкими металами, концентрації яких у місцях бойових дій можуть перевищувати фонові значення, знищення лісових ресурсів, флори та фауни, зниження водопроникності ґрунтів, порушення біохімічних та мікробіологічних процесів негативно впливатимуть на стан здоров'я населення.

Якщо проєкт Програми не буде затверджений, подальший стабільний розвиток території громади є проблематичним, особливо в умовах тривалої окупації та можливих бойових дій. Це може призвести до погіршення екологічної ситуації та загострення проблем і як наслідок, може відобразитися на умовах життя та здоров'ї населення громади в бік погіршення.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 19 р. № 1264-ХІІ визначено, що виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища, в межах своєї компетенції:

- а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад;
- б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідного села, селища, міста, незалежно від форм власності та підпорядкування;
- в) організовують розробку місцевих екологічних програм;
- г) затверджують, за поданням обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а на території Автономної Республіки Крим - органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій, ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами відповідно села, селища, міста;
- д) організовують управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення на своїй території;
- е) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів;

є) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;

ж) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного середовища, захворюваності населення;

з) організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян;

и) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30.09.2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 213/95-ВР від 06.06.95) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Відповідно до внесених змін до ст. 49 Водного кодексу України дозвіл на спеціальне водокористування видається територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства. Інформація про видані дозволи на спеціальне водокористування суб'єктам господарювання розміщується на сайті Державного агентства водних ресурсів України (<http://davr.gov.ua/informaciya-pro-vidani-dozvoli-naspecialnevodokoristuva-nnya>).

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (№ 321 від 13.03.2002, зі змінами);

- постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин

та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (№ 1100 від 11.09.1996, зі змінами);

- державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

- наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами» (№ 116 від 15.12.1994);

- постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» (№ 2024 від 18.12.1998, зі змінами). Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря регулюються Законом України «Про охорону атмосферного повітря», Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» та іншими нормативно-правовими актами. Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

- постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (№ 300 від 13.03.2002, зі змінами);

- посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря;

- максимальні допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про відходи» (№ 187/98-ВР від 05.03.1998) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-ХІІ від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017).

Відповідно до нормативно-правової бази України, проект Програми та Плану заходів відповідає ряду зобов'язань:

- 1.Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

2.Проведення природоохоронних заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;

3.Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

4.Формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення;

5.Вжиття заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;

6.Забезпечення загальної доступності Програми та самого звіту SEO відповідно до вимог Законів України «Про доступ публічної інформації» і «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом здійснення публікації у друкованих засобах масової інформації та розміщення на офіційному вебсайті органу місцевого самоврядування(військової адміністрації).

При підготовці Програми враховані завдання інших документів державного планування, а саме:

- Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р;

- Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р;

- Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р;

- Рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН 2 добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (далі - НРДЗ) за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах», а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ» (<https://mepr.gov.ua/news/32479.html>). Відповідні завдання і заходи щодо НРДЗ також зазначені у рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 № 111/2021 «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»;

- Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

- Плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р;

- Національної економічної стратегії, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 №179;

- Державної стратегії управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022 - 2024 роках, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р; Водної стратегії України на період до 2050 року та плану її реалізації у 2022 - 2024 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134;

- Враховуючи результати аналізу можна зробити висновок, що Програма, відповідає цілям екологічної політики, в тому числі щодо впливу на здоров'я населення, встановлених на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

5.1. Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та в рамках проведення процедури СЕО Програми була розроблена Заява про визначення обсягу СЕО проекту Програми соціального і економічного розвитку Нижньотеплівської сільської територіальної громади на 2024-2027 роки.

Відповідно до законодавства та з метою одержання консультацій та врахування зауважень і пропозицій від громадськості, оприлюднено Заяву про визначення обсягу СЕО шляхом внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки, розміщено на офіційному сайті Нижньотеплівської сільської військової адміністрації в розділі «Оголошення» <https://nuzhnioteple-sva.gr.org.ua/category/novini/>, а також у соціальних мережах: на сторінці у Фейсбуці та офіційному Телеграм-каналі Нижньотеплівської СВА.

Зауваження та пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки Програми протягом встановленого періоду надали Департамент комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів Луганської ОДА та Департамент охорони здоров'я Луганської ОДА. Зауваження та пропозиції враховані в цьому звіті.

Протягом встановленого періоду громадського обговорення Заяви про визначення обсягу СЕО, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

5.2. Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми буде висвітлена за результатами його обговорення.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

Ймовірні наслідки реалізації Програми:

а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

У процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації Програми. Зокрема, мають бути оцінені наслідки для таких складових довкілля:

- атмосферне повітря (орієнтовно прогноуються тимчасові впливи під час виконання будівельних робіт тощо);

- водні ресурси (орієнтовно прогноуються тимчасові впливи під час виконання будівельних робіт та позитивні наслідки за рахунок заходів із паспортизації, впорядкування, покращення стану водних об'єктів);

- земельні ресурси (орієнтовно прогноуються позитивні наслідки за рахунок заходів щодо поводження з відходами, заходів з інженерної підготовки та захисту території тощо);

- рослинний та тваринний світ, біорізноманіття (орієнтовно наслідки позитивні за рахунок заходів з озеленення громади, утримання зелених насаджень загального користування, відновлення лісів тощо);

- наслідки для здоров'я населення (орієнтовно прогноуються позитивні наслідки, так як Програма спрямована на забезпечення екологічної безпеки в громаді і підвищення рівня благоустрою та комфорту життя мешканців тощо);

б) для територій з природоохоронним статусом (негативні наслідки не очікуються; навпаки, прогноуються позитивні наслідки за рахунок розроблення проєктів створення територій і об'єктів природно-заповідного фонду та організації їх територій, спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природного заповідного фонду тощо).

Значення зелених насаджень для довкілля велике. Зелені насадження наповнюють атмосферу киснем, споживання якого постійно зростає, особливо у місцях концентрації промисловості і транспорту. Затримуючи потоки повітря і знижуючи тим самим силу вітру, зелені насадження очищують повітря від домішок, що містяться у ньому. Також відомі фітонцидні властивості зелених насаджень. значно знижують вплив пилу та шкідливих газів на людину. Фітонцидність проявляється у тому, що рослини виділяють леткі речовини, здатні вбивати або зменшувати розвиток хвороботворних бактерій, сприяючи оздоровленню довкілля. Фітонциди дерев і кущів діють на деяких комах. Значну роль відіграють і шумозахисні властивості рослин.

Кумулятивні наслідки – розвиток негативних процесів через накопичення в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх надходження. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих наслідків, мінімальна. Навпаки, завдяки розчищенню водних об'єктів прогноуються зменшення ризику накопичення забруднюючих речовин у донних відкладах.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їхня дія суттєво переважає ефект кожного окремого компонента у вигляді простої їхньої суми. Ймовірність прояву відсутня. Довгостроковий період не розглядається, оскільки термін виконання Програми складає 4 роки. У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Кумулятивні, синергічні, коротко-, середньо- та довгострокові негативні наслідки внаслідок реалізації ДДП загалом не прогноуються.

Реалізація завдань Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором місцевого розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятись від короткострокового.

Також слід зазначити, що від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, проведення оцінки зруйнованих цивільних, промислових та інфраструктурних об'єктів не можлива, оскільки на сьогодні вся територія селищної громади тимчасово окупована. Крім того, значна кількість внутрішньо переміщених осіб призвела до суттєвих змін у демографічній ситуації.

Після закінчення бойових дій та деокупації території громади, актуальним буде питання швидкого відновлення об'єктів критичної інфраструктури через відбудову зруйнованих, забезпечення безпечного повернення населення та подальший розвиток у нових умовах.

Враховуючи зазначене, після завершення бойових дій до завдань Програми, у разі необхідності, можуть бути внесені зміни, з урахуванням першочерговості заходів з відновлення громади.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації Програми було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Програми.

Завдання	Механізм реалізації завдання	Очікуваний результат реалізації
Забезпечення населення комунальними послугами відповідно до державних соціальних стандартів;	Забезпечення безперебійного збору та сучасної системи сортування побутових відходів	Покращення екологічного стану території Громади, зменшення обсягів захоронення відходів, зменшення кількості викидів парникових газів
	Технічне оснащення та створення парку спецтехніки та контейнерного господарства	Поліпшення якості послуг зі збору, вивезення та утилізації побутових відходів
	Підвищення екологічної культури населення	Підвищення рівня обізнаності мешканців громади щодо впливу стихійних звалищ та переваг роздільного збирання сміття

Ліквідація стихійних звалищ	Складання переліку стихійних звалищ з очікуваними обсягами сміття; організація та проведення робіт по ліквідації стихійних звалищ з залученням мешканців громади	Покращення епідеміологічного та екологічного стану навколишнього середовища
Покращення зовнішнього вигляду та санітарного стану населених пунктів громади, озеленення, благоустрій місць відпочинку населення	Проведення профілактичної роз'яснювальної роботи серед населення, керівників установ, організацій, підприємств щодо дотримання правил благоустрою, санітарних норм, правил поведінки в громадських місцях, участі громадян у наведенні порядку за місцем проживання	Підвищення екологічної культури мешканців Громади Свідомий внесок у покращення екологічного стану довкілля
Охорона і раціональне використання водних, земельних, природних ресурсів	Санітарна розчистка берегів річок, озер, ставків з залученням громадськості	Раціональне використання водних, земельних, природних ресурсів
	Забезпечення обстеження та гуманітарного розмінування земель	Безпечне використання земельних ресурсів
	Проведення оцінки шкоди та збитків, що завдані земельному фонду громади	Забезпечення збитків власникам (землекористувачам) земельних ділянок, сільськогосподарського призначення, витрат на відновлення меліоративних площ
	Рекультивация порушених ґрунтів з метою повернення їх у сільськогосподарське виробництво	Повноцінне використання земельних ресурсів
Підвищення доступності та якості медичного обслуговування у	Капітальний ремонт сільських амбулаторій	Створення умов для ефективного та доступного для всіх громадян медичного обслуговування

сільській місцевості		
	Придбання сучасного медичного обладнання	Охоплення якісним медичним обслуговуванням всього населення громади

При цьому слід зауважити, що питання визначення обсягів фінансування на реалізацію завдань, будуть розглядатися після деокупації тимчасово окупованої території та за результатами актів обстеження зруйнованих об'єктів.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення

Під час підготовки Звіту про СЕО визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля, а також оцінено вплив на навколишнє середовище, прогноз впливу на навколишнє середовище, виходячи із особливостей запланованої діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки Програми розглянуті наступні два альтернативні варіанти:

- оптимістичний, який демонструє позитивну динаміку, яка можлива за умови успішної реалізації Програми;
- гіпотетичний «нульової», за яким не розробляється і не затверджується проєкт Програми.

Реалізація «нульового сценарію» не забезпечить ефективне відновлення після деокупації території та подальший збалансований (сталий) розвиток Громади. За результатами аналізу визначено, що в рамках гіпотетичного сценарію подальший сталий розвиток Нижньотеплівської сільської територіальної громади є дещо ускладненим, і цей сценарій призводить до погіршення екологічної ситуації в межах громади в умовах тривалих бойових дій та, як наслідок, руйнування критичної інфраструктури, продовження подальшого неефективного використання екологічних ресурсів.

За результатами аналізу реалізації кожного із сценаріїв та прогнозу можливих шляхів розвитку громади у випадку домінування тих чи інших факторів та з урахуванням впливу ефектів чи негативних наслідків від них визначено наступне:

- в рамках гіпотетичного «нульового» сценарію відновлення та сталого розвитку громади ускладниться та погіршиться екологічна ситуація. Це означає збереження інерції розвитку з негативними тенденціями і диспропорціями та загроз екологічній безпеці і безпеці життя населення.
- в рамках оптимістичного сценарію виконання заходів проєкту Програми позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з

відходами, земельні ресурси.

Це означає, що реалізація Програми сприятиме гармонізації економічної, соціальної і екологічної складових розвитку громади та підвищенню рівня збалансованості і стійкості.

Зазначені результати свідчать про необхідність затвердження проєкту Програми.

Розгляд інших альтернативних сценаріїв є неможливим, так як Програма є обов'язковим документом, згідно якого здійснюється соціально економічний розвиток громади та альтернативних варіантів, подібних документів державного планування місцевого рівня, не передбачено згідно чинного законодавства.

Крім того, як вже було зазначено вище, після завершення бойових дій до заходів Програми, у разі необхідності, можуть бути внесені зміни, з урахуванням першочерговості заходів з відновлення громади.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Програми. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації затвердженої Програми. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально підібрані для цілей СЕО.

Для оцінки повноти та якості реалізації програмних заходів здійснюватиметься моніторинг виконання Програми, що дасть змогу оперативно приймати необхідні управлінські рішення.

Вплив виконання Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації проєктних рішень Програми, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови

життєдіяльності та здоров'я населення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення та визначення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування здійснюються відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку Здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення).

Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

У цьому Порядку термін «замовник документа державного планування» означає орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, який є відповідальним за розроблення документів державного планування та здійснює загальне керівництво і контроль за їх виконанням – Нижньотеплівська сільська військова адміністрація.

Згідно до п. 5 Постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку Здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання передбачає здійснення контролю цільових показників визначених в таблиці 10 Розділу 9 цього звіту представниками Замовника з періодичністю раз на рік.

Враховуючи також те, що відповідно до положень Закону України від 03 березня 2022 року № 2115-XI «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації, за деяким винятком. Крім того, проведення аналізу ситуації на тимчасово окупованій території ускладнено через обмежений набір джерел інформації та відсутність екологічного моніторингу, тому пропонується здійснення моніторингу виконання

Програми за даними щодо:

- 1) середньорічних концентрацій забруднюючих речовин по містах області та

громадах ,де Луганський обласний центр гідрометеорології здійснює дослідження стану атмосферного повітря для основних забруднювачів у порівнянні до затверджених рівнів ГДК у атмосферному повітрі населених місць;

2) державного моніторингу поверхневих вод в Луганській області на відповідність затвердженим ГДК в поверхневих водах на території області для головних забруднювачів поверхневих вод, що здійснюється Сіверсько- Донецьким басейновим управлінням водних ресурсів.

У разі відсутності даних щодо зазначених показників, внаслідок ведення тривалих бойових дій на території області, пропонується, як альтернативний варіант, використати статистичні дані щодо стану атмосферного повітря та водних ресурсів на території області.

Індикатори для моніторингу виконання Програми

№ з/п	Індикатор	Періодичність
1	Атмосферне повітря: Базовий показник – рівні ГДК, затверджені відповідно чинного законодавства	Один раз на рік
2	Поверхневі води: Базовий показник – рівні ГДК, затверджені відповідно чинного законодавства	Один раз на рік
3	Кількість звернень до закладів охорони здоров'я	Один раз на рік
4	Виписка електронних рецептів на лікарські засоби	Один раз на рік

Здійснення моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності, дозволить виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогнози терміни їх усунення.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання низки планувальних заходів, визначених в Програмі є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

10.Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Транскордонні наслідки виконання Програми відсутні, оскільки її виконання не матиме наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, сусідніх держав.

11.Резюме нетехнічного характеру

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного

впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку Нижньотеплівської сільської територіальної громади та підвищення якості життя населення.

Програмою соціально-економічного і культурного розвитку Нижньотеплівської сільської громади Щастинського району Луганської області на 2024- 2027 роки передбачено виконання таких стратегічних цілей:

1. Конкурентно - спроможна громада;
2. Комфортна громада;
3. Громада соціального розвитку.

Заходи Програми відповідають стратегічним цілям державної екологічної політики, визначеним Законом України від 28.02.2019 № 2697 «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року».

Реалізація Програми не повинна призвести до появи нових негативних наслідків для довкілля, якщо під час її реалізації будуть належним чином враховані природоохоронні вимоги.

Виконання заходів Програми з великою мірою ймовірності не призведе до виникнення нових негативних впливів на довкілля, у т. ч. на здоров'я населення.

У даному Звіті враховані пропозиції, отримані протягом громадського обговорення «Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки».

Реалізація Програми за умови дотримання екологічних та нормативних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля. Поєднання зусиль, спрямованих на виконання та дотримання умов програми із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме підвищення рівня добробуту, здоров'я населення Нижньотеплівської сільської територіальної громади та досягнення вищих стандартів життя.

З огляду на зазначене, можна стверджувати, що в цілому розроблення проєкту Програми проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища.

12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку

Посада	Власне ім'я, прізвище	Підпис
Заступник начальника із взаємодії з громадськістю та вирішення соціальних питань громадян Нижньотеплівської сільської військової адміністрації Щастинського району Луганської області	Олександра ВИСТОРОБСЬКА	

Завідувач сектору соціального захисту населення Нижньотеплівської сільської військової адміністрації Щастинського району Луганської області	Ірина ПОЛЗІК	
--	--------------	--